

28. Slovenský Sokrates

Adam František Kollár (1718-1783)

....., podobne ako M. Bel pochádzal zo Slovenska. Narodil sa päť rokov po poprave a tiež sa narodil v Medzi poddanými nebol až taký známi ako rodák, ale vo vzdelaných kruhoch cisárskeho dvora bol priam „superstar“. Najprv študoval, ale pred vysvätením odišiel zo seminára. Vzdelaním bol ale venoval sa aj

Aj vďaka vzdelaniu získal miesto pri niekoľkých ministroch a dokonca aj u kráľovnej

..... Vo Viedni pracoval v a stal sa aj jej Kráľovná ho menovala aj do komisie pre reformu Podieľal sa na tvorbe reformy školstva - z roku

Ako cisársky radca sa zameriaval na otázky vzťahu a A. F. Kollár sa podieľal aj na prípravách novej, v ktorej sa snažil presadiť požiadavku

..... a rovnako požadoval aj Kráľovná mu za toto jeho snaženie udelila šľachtický titul. Chcel sprístupniť aj nešľachticom, pokiaľ mali na ich zastávanie vzdelanie.

F. Kollár bol stúpencom ktorý presadzoval potrebu habsburskú monarchiu. Kollár chcel zároveň, aby došlo k posilneniu

Šľachtický erb A. F. Kollára

A. F. Kollár pochádzal z

Pôvodne navštevoval fakultu, ale štúdiá nedokončil.

Stal sa štátnym úradníkom vo funkcii ministerského aj kráľovského

Najviac sa preslávil ako riaditeľ

Podieľal sa aj na príprave reformy školstva -

Ako radca sa zameriaval na vzťah štátu a, pričom sa snažil presadiť jej

Bol stúpenec podľa ktorého má panovník vládnuť, ale požadoval vo vzťahu k poddaným

V otázke spolupráce Slovákov s ostatnými slovanskými národmi presadzoval myšlienku

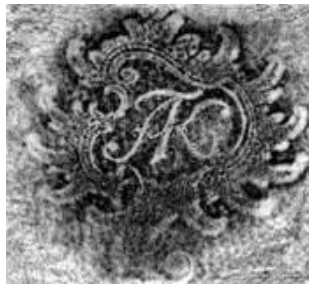
A. F. Kollár sa preslávil aj svojimi jazykovými schopnosťami, ktoré boli priam fenomenálne. Okrem slovenčiny ovládal aj ostatné slovanské jazyky. Potreby štúdia mu zabezpečili dokonalú znalosť latinčiny, nemčiny a maďarčiny. Ako profesor univerzity vo Viedni prednášal dejiny gréckeho jazyka. Nepohrdol ani takými jazykmi, ako boli rumunčina, francúzština, holandčina, taliančina a angličtina. Keďže sa venoval aj orientálnym jazykom, jezuiti ho chceli pravdepodobne vyslať ako misionára na Balkán. Kollár však z rádu odišiel a predstavení to vnímali ako veľkú zradu. Ako znalec orientálnych jazykov sa usiloval o založenie Cisársko-kráľovskej akadémie orientálnych jazykov. Zo skupiny týchto jazykov sa zameriaval najmä na hebrejštinu, turečtinu, čínštinu, perzštinu a arabčinu. Aj napriek tejto multilingválnosti a kruhom, v ktorých sa pohyboval, nikdy nezabudol na svoj slovenský pôvod a slovenčinu prirovnával k čistej vode. Chcel, aby sa jeho materinský jazyk používal vo vyučovacom procese, ako aj v úradnom styku.

•

Dôkazom veľmi dobrých vzťahov A. F. Kollára s panovníčkou Máriou Teréziou bolo aj to, že kráľovná sa mu sama ponúkla ako krstná mama pre jeho jediná dcéru.

•

Mária Terézia mu udelila v roku 1775 zemiansky titul a darovala mu aj dedinu Keresztény v Šopronskej stolici.

Knižná značka A. F. Kollára

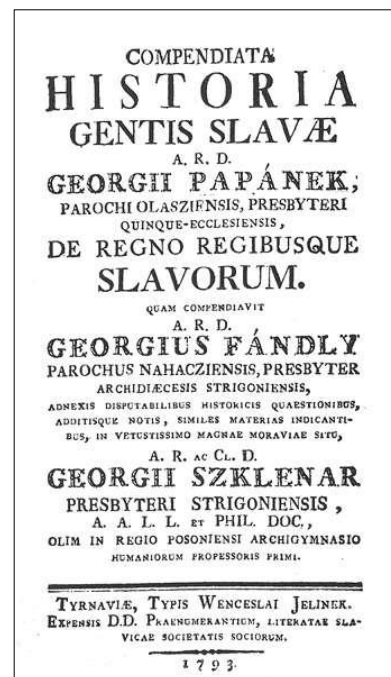
knižnicu kníh.

Tri roky pred smrťou A. F. Kollár vyšla na Slovensku zaujímavá práca z pera slovenského autora. Boli ňou *Dejiny slovenského národa. O kráľovstve a kráľoch slovenských*, ktorej autorom bol katolícky kňaz a osvietený historik Juraj Papánek. Papánek v tejto knihe z roku 1780 opisuje dejiny slovenského národa od jeho najstarších čias a zároveň obhajuje rovnoprávne postavenie Slovákov s ostatnými, najmä maďarskými, obyvateľmi Uhorska. Oplyvnený barokovým dejepisectvom hľadal predkov Slovákov v biblických postavách. Podľa jeho dôkazov, boli barbarskí Markomani a Kvádi vlastne Slováci. A navyše, slovenských kráľov našiel už v 4. stor. pred Kr. Vyslovil aj tézu, že Slováci sú praobyvateľmi územia, ktoré obývajú a že Veľká Morava a cyrilometodská tradícia sú neodmysliteľnou súčasťou dejín Slovákov. Mnohé z jeho názorov boli vyslovené bez dostatočnej kritiky, hlavne antických autorov a tak toto jeho dielo považovali už aj jeho súčasníci za nevedecké, ba priam mytologické.

Jeho názory na problém a spôsobili, že jeho odporcovia z ich radov pálili práce, ktoré napísal.

V otázke Slovanov stál na pozícii , ktorá podporovala spoluprácu medzi jednotlivými národmi a dokazovala ich a blízkosť. A. F. Kollárovi sa podarilo zhromaždiť aj rozsiahlu

Titulný list Papánkovej práce *Dejiny slovenského národa*.